

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za državno ureditev

Številka: 010-01-3/2017/5
Ljubljana, 11. 1. 2018

EPA 2386-VII

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o dopolnitvi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-F) – skrajšani postopek

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 1. seji 10. 1. 2018 obravnavala Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, EPA 2386-VII (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslancev Državnega zbora Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **podpira** predlog zakona.

* * *

Predlagateljica je v imenu skupine poslancev Državnega zbora predstavila vsebino novele Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ). Vložitev predloga zakona je nastala na pobudo novinarskih združenj (Društvo novinarjev Slovenije, Združenje novinarjev in publicistov), Sindikata novinarjev Slovenije, Transparency International in v dogovoru in sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo (MJU) ter Informacijsko pooblaščenko (IP).

Dopolnitev zakona določa, da je (ne glede na določbe Zakona o upravnem postopku (ZUP)), v postopku za zahtevo za dostop do informacij javnega značaja ali ponovno uporabo, stranka postopka samo prosilec za informacije. To velja za primere, kadar je predmet odločanja dostop do podatkov, za katere je po ZDIJZ določeno, da so javni. V sodni praksi se je v zadnjem letu zgodilo, da je Upravno sodišče pozvalo k udeležbi stranske udeleženke v postopkih dostopa do informacij javnega značaja tudi tedaj, ko so bili zahtevani podatki izrecno določeni kot absolutno javni (npr. plače javnih uslužbencev, letne ocene javnih uslužbencev...). Upravno sodišče je z novo sodno prakso zelo zapletlo razmerje med varstvom osebnih podatkov in dostopom do informacij javnega značaja in ugotovljeno je bilo, da je ta problem mogoče preseči samo tako, da se spremeni zakon. Slovenija ima zelo visoke standarde glede dostopa do informacij javnega značaja in se jih želi ohranjati tudi

naprej, vendar pa zadnje prakse sodišč standarde znižujejo. Z novimi praksami namreč prihaja do podaljševanja postopkov, vključenost stranskih udeležencev pomeni tudi povečanje stroškov – gre za stroške odvetnikov, ki jih zahtevajo stranski udeleženci. Te stroške pa mora nositi prosilec za dostop do informacij javnega značaja (npr. novinar ali medijska hiša). Dostop do informacij javnega značaja mora biti hiter, enostaven in povezan s čim manjšimi stroški za prosilca in tudi zato IP predlog novele podpira. V primerih absolutno javnih podatkov stranski udeleženci ne morejo vplivati na odločitev sodišč in gre le za teoretično zaščito pravnega položaja, vendar pa to lahko pomeni podaljševanje in podražitve postopkov in s tem oviro pri dostopu do informacij javnega značaja. Predlagateljica je izpostavila, da je treba ukrepati hitro in preprečiti zlorabe instituta udeležbe stranskih udeležencev v upravnih postopkih, kar bi vodilo v omejevanje dostopa do informacij javnega značaja.

Tudi MJU predlog zakona podpira. Trenutna nejasnost povzroča, da Informacijski pooblaščenec in Upravno sodišče neenotno izvršujeta zakonske norme. Vlada je izpostavila dilemo ali je dikcija obstoječega ZDIJZ dovolj določna, da bo čisto jasno, na katere podatke se nanašajo spremembe, ker bo le tako omogočena enotna upravna in sodna praksa in besedilo člena ne bo posegalo v pravice stranskih udeležencev, kadar to ni upravičeno. Predlagateljica novele je poudarila, da so v zvezi z dilemo Vlade, ki se nanaša na »podatke, za katere je z zakonom določeno, da so javni« in da besedilo ni dovolj določno, vložili ustrezen amandma.

Predlagateljica je omenila tudi negativno stališče Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora (ZPS), ki se sklicuje na odločbo Ustavnega sodišča, vendar predlagatelji menijo, da ti pomisleki niso relevantni za konkretno novelo, ki jo predlagajo.

* * *

Komisija je predlog zakona večinsko podprla in poudarila pomen ohranjanja visokih standardov na področju dostopa do informacij javnega značaja.

Komisija je opozorila tudi na mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora in izpostavila, da je treba zagotavljati transparentnost delovanja javnega sektorja ter dostopnost informacij novinarjem, je pa treba to vedno delati na način, ki ne posega v pravice drugega. Če namreč govorimo na eni strani o javnem interesu, ki naj bi bil z vloženim amandmajem, ki je bil na komisiji predstavljen, bolj določno razviden, so na drugi strani še vedno pravice tudi drugih oseb in potrebno je upoštevanje sorazmernost, kadar gre za pravice drugih oseb, ki bi lahko nastopile kot stranski udeleženci. Predlagateljica je članom komisije pojasnila, da so se veliko ukvarjali z mnenjem ZPS in predstavljenimi vprašanji in dilemami, vendar so tudi skupaj z IP prišli do zaključka, da je predlagana novela edina možnost rešitve obstoječih težav. Predlagateljica je tudi dejala, da učinkovitosti delovanja sodišča ne moremo vnesti v neko pravno vsebino oziroma v določila zakona in zato verjetno ni druge možnosti, kot čakati na to, da se uveljavi nova pravna praksa, ki bo, upajmo uredila zadeve tako, kot so bile pred spremembami iz leta 2016. Predlagateljica se je strinjala, da bo v zvezi z opozorili ZPS nekaj zadev ostalo nedorečenih.

V zvezi z novelo zakona je bila na komisiji omenjena tudi nova evropska zakonodaja glede varstva osebnih podatkov, ki pa se po mnenju predlagateljev nanaša na primere, ko različni pravni subjekti zbirajo informacije za namene obdelovanja in ponovne uporabe osebnih podatkov in zato tega ne gre enačiti s primeri dostopa do informacij javnega značaja pri absolutno javnih podatkih za novinarske namene, ko se npr. želi primerjati plače javnih uslužbencev v različnih organih in zato ne gre za kršitev pravic javnih uslužbencev s stališča varstva osebnih podatkov.

Predlagatelji novele so članom komisije pojasnili, da se zavedajo, da je možno, da novelo čaka ustavna presoja, vendar gre po njihovem mnenju za interes omogočanja dostopa do informacij javnega značaja in zato možnost ustavne presoje ne vplivala na odločitev, da zagovarjajo ustreznost novele zakona.

Člani komisije so prisluhnili tudi pojasnilom predstavnice MJU, ki je na komisiji izpostavila razloge za podporo noveli, sprememba sodne prakse, ki se je pojavila v 3 primerih iz leta 2016 lahko namreč izvotli samo pravico do dostopa do informacij javnega značaja, saj je do tedaj veljala norma, da se v primeru absolutno javnih podatkov stranskih udeležencev ne priteguje v postopke, s tega vidika, da njihova udeležba v postopkih ne bi imela nobenega vpliva na odločitve sodišč. Komisiji je bilo predstavljeno tudi stališče pravnih strokovnjakov, ki jih je Vlada zaprosila za mnenje v zvezi z novelo zakona, in ki pravijo, da je treba upoštevati sorazmernost in uravnoteženo razumeti, v katerih primerih so podatki absolutno javni in ne bi smelo biti dvoma, da ni treba vključevati stranskih udeležencev.

Komisija je večinsko podprla namen novele, da kadar organ prve stopnje, ko odloča v postopkih po ZDIJZ in ugotovi, da res ni nobenega dvoma o tem, da so določeni podatki absolutno javni in določi tudi kateri podatki so to, odloči o razkritju takih podatkov, ne da bi bilo potrebno v postopke vključiti tudi stranske udeležence. V vseh drugih primerih, ko se pojavi kakršenkoli dvom, pa se postopki vodijo po pravilih Zakona o upravnem postopku.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik